

Het voordeel van de twijfel

Overweging 13 september 2015 – Hans Ernens

Lector: Jos Pruissen

“... Maar twijfel je af en toe,
probeer er dan een positieve draai aan te geven
en er iets mee te doen.
Stop het niet, maar praat erover met God.
Blijf er mee bezig,
dan kan twijfel wellicht iets moois bewerken in je leven ...”

Eerste lezing: Matteüs 14:13-14, 22-33

Tweede lezing: Desiderata

Openingsgebed

Er is een licht
dat ver boven alle dingen
op aarde schijnt:
ver boven ons allen
ver boven de hemelen
ver boven de hoogste
de allerhoogste hemel.

Het is het Licht
dat schijnt in
ons hart

Lied: Hoor. Maar ik kan niet horen.

H.Oosterhuis / A.Oomen

Welkom en inleiding

Lieve mensen, van harte welkom in de Duif.
Wat fijn dat jullie er allemaal zijn!
Trouwe bezoekers, binnenlopers of
misschien ben je hier wel voor het eerst. Het
mag en kan allemaal; voel je welkom.

Heb je vanmorgen misschien toch nog wat getwijfeld om te komen?
Je lag eigenlijk nog zo lekker en het idee van een kop thee op bed met de krant was ook wel heel verleidelijk. Sloeg de twijfel even toe?
Dan is het natuurlijk wel heel fijn dat je toch bent gekomen.

Twijfelen doen we allemaal.

's-Ochtends als de wekker gaat. Ga ik eruit of blijf ik nog even liggen? Als ik mijn kledingkast open doe. Doe ik dat blauwe of grijze jasje aan? Als ik in de keuken sta. Havermout of yoghurt als ontbijt? Zal ik eerst de hond uitlaten of toch maar eerste snel douchen? Zodra we meerdere min of meer gelijkwaardige keuzes hebben, twijfelen we. Maar ook twijfel waar we minder grip op hebben. Hoe reageerde hij op mijn opmerking? Wat vinden zij van me? Heb ik een goede indruk achter gelaten? Zal ik gaan voor die nieuwe baan, maar geef dan wel mijn zekerheden op.

Kortom, het leven zit vol twijfel. En het is dus helemaal niet zo gek dat we ook wel eens aan God twijfelen. En dat is ook helemaal niet zo bijzonder misschien; wie twijfel er nou wel eens niet? Maar wanneer zijn we hier nu het meest gevoelig voor?

In de Bijbel wordt overigens ook volop getwijfeld. Al vanaf het eerste verhaal. Adam en Eva twijfelden over de goedheid van God. Abraham twijfelde over de belofte van God. Mozes twijfelde of hij wel geschikt was. Gideon twijfelde of God de overwinning zou geven. David twijfelde continu aan Gods betrokkenheid in zijn leven. Lees bijvoorbeeld eens psalm 22 en Petrus... die twijfelde ook, dat lezen we zo in Mattheus.

Ik geloof in Jezus en zie Hem als Zoon van God. Maar daarnaast is er veel onzeker. Is de aarde in zes dagen geschapen? Bestaat er een hel? Heeft God een persoonlijk plan met mijn leven? Waarom is er nog zoveel ellende in de wereld? Ik heb geen idee en word dan soms door twijfel bevangen. En dan?

We gaan er zo samen verderop in.

Wie niet twijfelde toen ik hem vroeg mee voor te gaan was onze Jos.

Ik ben blij dat hij deze viering samen met ons heeft voor bereid en zelf een prachtige lezing heeft aangedragen.

De liederen barsten soms van de twijfel, maar het koor gelukkig niet.

Ik wens ons dan ook een mooie viering toe.

Laten we nu even stil worden met elkaar, in jezelf en voel je opgenomen in dit huis.

Lied: Die wij niet kennen

H.Oosterhuis/ A.Oomen

Eerste lezing: Matteüs 14:13-14, 22-33

Jezus week per boot uit naar een afgelegen plaats waar hij alleen kon zijn. Maar de mensen kwamen het te weten, en vanuit de steden volgden ze hem over land. Toen hij uit de boot stapte en de grote menigte zag, voelde hij medelijden met hen en hij genas hun zieken. Meteen daarna gelastte hij de leerlingen in de boot te stappen en alvast vooruit te gaan naar de overkant, hij zou ook komen nadat hij de mensen had weggestuurd. Toen hij hen weggestuurd had, ging hij de berg op om er in afzondering te bidden. De nacht viel, en hij was daar helemaal alleen. De boot was intussen al vele stadiën van de vaste wal verwijderd en werd, als gevolg van de tegenwind, door de golven geteisterd. Tegen het einde van de nacht kwam hij naar hen toe, lopend over het meer. Toen de leerlingen hem op het meer zagen lopen, raakten ze in paniek. Ze riepen: 'Een spook!' en schreeuwden het uit van angst. Meteen sprak Jezus hen aan: 'Blijf kalm! Ik ben het, wees niet bang!' Petrus antwoordde: 'Heer, als u het bent, zeg me dan dat ik over het water naar u toe moet komen.' Hij zei: 'Kom!' Petrus stapte uit de boot en liep over het water naar Jezus toe. Maar toen hij voelde hoe sterk de wind was, werd hij bang. Hij begon te zinken en schreeuwde het uit: 'Heer, red me!' Meteen strekte Jezus zijn hand uit, hij greep hem vast en zei: 'Kleingelovige, waarom heb je

getwijfeld?’ Toen ze in de boot stapten, ging de wind liggen. In de boot bogen de anderen zich voor hem neer en zeiden: ‘U bent werkelijk Gods Zoon!’

Lied: Gij die het sprakeloze bidden hoort H.Oosterhuis / A.Oomen

Tweede lezing: Desiderata (Lat. "verlangde zaken")

Desiderata is een gedicht in proza uit 1927 van de Amerikaanse schrijver Max Ehrmann

Wees kalm te midden van het lawaai en de haast en bedenk, welke vrede er in stilte kan heersen. Sta op goede voet met alle mensen, zonder jezelf geweld aan te doen. Zeg je waarheid rustig en duidelijk, en luister naar anderen; ook zij vertellen hun verhaal. Mijd luidruchtige en agressieve mensen; zij belasten de geest.

Wees jezelf.

Wanneer je jezelf met anderen vergelijkt, zou je ijdel en verbitterd kunnen worden, want er zullen altijd kleinere en grotere mensen zijn dan je zelf bent. Geniet zowel van wat je hebt bereikt als van je plannen.

Veins vooral geen genegenheid. Maar wees evenmin cynisch over de liefde, want bij alle dorheid en ontevredenheid is zij eeuwig als het gras.

Volg de loop der jaren met gratie, verlang niet naar een tijd die achter je ligt. Kweek geestkracht aan om bij onverwachte tegenslag beschermd te zijn. Maar verdriet jezelf niet met spookbeelden. Vele angsten worden uit vermoeidheid of eenzaamheid geboren.

Leg jezelf een gezonde discipline op, maar wees daarbij lief voor jezelf. Je bent een kind van het heelal, niet minder dan de bomen en de sterren. Je hebt het recht hier te zijn, en ook al is het je al of niet duidelijk, toch ontvouwt het heelal zich zoals het zich ontvouwt, en zo is het goed.

Heb daarom ook vrede met God, ondanks al je twijfel en hoe je ook denkt dat Hij moge zijn. Houd vrede met je ziel in de lawaaierige verwarring van het leven. Met al zijn klatergoud, somberheid en vervlogen dromen is dit toch nog steeds een prachtige wereld.

Lied: Waarom wanneer uit welke luchtlaag H.Oosterhuis / A.Oomen

Overweging

Tijdens de lunchpauze op mijn werk ontstond er een discussie over het geloof. De meesten aan tafel geloofden niet in God of twijfelden behoorlijk.

“Met al die verschrikkelijke dingen om je heen, kan er toch geen God bestaan?”

“Zie jij dat anders Hans, als voorganger in de Duif?”

“Nee hoor; gaf ik aan, ik twijfel misschien wel net zo vaak als jullie!”

“Maar ben je dan wel op je plek in de Duif?” Vroeg iemand verbaasd.

“Natuurlijk, zei ik opgewekt, wij zoeken toch ook naar antwoorden?”

Twijfelen?

Het zette me wel aan het denken, waarom wordt twijfel direct in een negatief daglicht gezet?

En waarom zou je als voorganger ook niet gewoon eens flink kunnen twijfelen?

Twijfelen versus geloven? Twijfelachtig geloven? Geloofwaardig twijfelen; het past allemaal niet. Het is zo stellig, het is een of het ander.

Dan maar op onderzoek uit en de beste plek om dat te doen, is hier met jullie; want wij zijn vrijwel allemaal zoekers en niemand van ons kent alle antwoorden. Integendeel.

De Bijbel bevat ook de nodige waaromvragen. En ze komt niet met eenvoudige oplossingen. Het kwaad en het lijden blijven vragen oproepen. Dat bleek al tijdens de liturgie bespreking met de interpretatie van de brief van Jakobus. Hij die twijfelt zal niets van God krijgen, of ontvangen?

In Jakobus lees je dat iemand die soms wel en soms niet gelooft net is als de golven op de zee. Die worden door de wind soms de ene en soms de andere kant op geblazen.

“tja, dacht ik, is dat dan zo erg” Dat is toch inherent aan twijfel?

Lekker kabbelend in een bootje van twijfel op een kalme zee lijkt me wat te relaxed.

Ongelovig

Op het boekje zien jullie de afbeelding van de ongelovige Thomas, die Jezus aanraakt om zichzelf ervan te overtuigen dat HIJ het echt is, Hij die opstond uit de dood.

Twijfel bracht hem in beweging, hij ging op onderzoek uit.

Toch is zijn twijfel geen gebrek aan geloof in Jezus.

Zijn twijfel betreft de kritiekloze vreugde van de anderen, die klakkeloos aannemen dat Jezus uit de dood is herrezen.

Jezus nodigt daarom Thomas uit: “betast mijn wonden, leg je hand in mijn hartstreek. Wees niet langer ongelovig, maar gelovig”.

Wat zou ik gedaan hebben, dacht ik bij mijzelf?

Precies hetzelfde als Thomas! Maar Jezus liet hem niet vallen.

Waarom zou Hij mij laten vallen als ik eens twijfel?

Onze twijfel slaat meestal toe als er dingen gebeuren in je leven waardoor het plaatje opeens niet meer klopt. Een crisis dus. Klein of juist groot. Of een crisis waardoor je opeens begint te twijfelen of God toch echt niets kan doen als de wereld in brand staat. De “waarom-doet-God-niets-vraag” rijst dan weer op. Alles lijkt zo oneerlijk.

Waarom deed God niets? Waarom doet God niets? Vindt Hij ons wel belangrijk? Luistert Hij wel? ... Is Hij er eigenlijk wel? Leven ternauwernood te harden ik en Gij? Het is en blijft een valkuil en een van de moeilijkste vragen voor ons Christenen om te beantwoorden. God belichaamt het goede, rechtvaardige, liefde, vergeving. En dat is nu precies wat er zo vaak ontbreekt in de wereld en soms zo heftig, dat we Hem er vaak in onze eigen onmacht verantwoordelijk voor willen maken en de twijfel toe slaat.

Wegduwen

Toch is die twijfel voor mij niet verkeerd; want juist die twijfel dwingt je op zoek te gaan, om antwoorden te krijgen, jouw antwoorden. Twijfel kan daarbij ook een keerpunt worden in je leven waar in je dingen loslaat. Het duwt je misschien wel uit je veilige, fijne, vertrouwde geloofswereldje. Want, wie weet, geeft dat geloofswereldje met zijn eigen mantra's jou niet alle antwoorden. Misschien zijn jouw vastgeroeste gewoontes en ideeën wel een blokkade om dichter bij God te komen.

Iemand zei ooit “ God is groter dan mijn geloof. Hij kan wel tegen een stootje wanneer ik tegen Hem zeg dat ik soms aan Hem twijfel.”

En zo is het, God zal je niet laten vallen als jij eens twijfelt.

Petrus twijfelde en dreigde te verdrinken, maar Jezus trok hem uit het water.

Voor mij is dat bemoedigend, een God die je niet laat vallen als je eens door twijfel wordt bevangen.

Dus uiteindelijk geloof ik dat twijfel je sterker kan maken. Twijfel zet je in beweging en brengt je dichterbij jezelf, zolang je er maar naar streeft met God in gesprek te blijven, bidden noemen ze dat ook.

Wie weet vind je dan ook jouw antwoorden op den duur.

Rock solid

“Zeg Hans, moeten we nu soms allemaal ons in twijfel gaan wentelen?”

Nee, zeker niet. Is jouw geloof *rock solid*, ben ik heel blij voor je. Maar twijfel je af en toe, probeer er dan een positieve draai aan te geven en er iets mee te doen. Stop het niet, maar praat erover met God.

Blijf er mee bezig, dan kan twijfel wellicht iets moois bewerken in je leven. Als je er niets mee doet drijf je weg van God. Heb daarom vrede met Hem ondanks al je twijfel.... laten we in Desiderata.

Zie jouw twijfel positief, als de start van een nieuwe reis. “Zou ik uw woord verstaan, ik moest uw wegen gaan”.

Voor mij is het is geen teken van zwakheid. Het is een teken van groei, op zoek naar antwoorden. Van training van je geloofsspieren. Omarm de twijfel. Het is een vriend die je op reis stuurt. Een reis naar God zelf.

Moge het zo zijn.

Stilte en pianomuziek

Geloofsbelijdenis

God, ik de stilte van de nacht riep ik je,
Maar ik heb je nooit gehoord.
In mijn wanhoop schreeuwde ik naar je,
Maar je gaf nooit antwoord.
Toen luisterde ik naar mijzelf,
En toen hoorde ik ook jou
En alles was in jou,
En alles was in mij,
Je bent er,
Dat geloof ik.

Rond de tafel verzameld

Intenties uit het groene boek

Tafellied: Niemand heeft U ooit gezien *H.Oosterhuis / A.Oomen*

Nodiging, breken en delen van brood en wijn

Gedachten bij het thema

Hoeveel wij ook kunnen
we zijn niet volmaakt.
Hoeveel wij ook leren
we weten niet alles.
Hoe belangrijk wij ook zijn
we blijven stofjes in de ruimte.
Maar Gij, God, vindt mij groot genoeg
om me geen moment te vergeten,
goed genoeg om elke dag
met mij op weg te gaan
mooi genoeg om mij
het leven te gunnen.

Gebed

Anneke van Dijk-Ploeg

Onze Vader
alom aanwezig in
het universum,
Uw naam zij geprezen.
Moge het bewustzijn
in ons allen nederdalen
zodat Uw wil en onze wil gelijk zijn.
Moge inzicht ervoor
zorgen dat we leren delen
want er is voldoende
voor iedereen.

Moge iedere stap er
één van vergeving zijn.
Moge het ego plaats maken voor bewustwording,
zodat er eindelijk vrede
zal komen in ons hele wezen.
Dat vragen wij U in
Christus Naam,
Amen.

Slotlied: Om warmte gaan wij een leven *H.Oosterhuis / A.Oomen*

Afsluiting en zegenbede

